

Orientering Hovedkomiteen for oppvekst og kultur

Onsdag 08.03.23

Agenda

- Politiets prioriteringer 2023
- Ungdoms -situasjonen i sentrum
- "Rusreformens" konsekvenser, sett fra deres side?

Overordnede føringer for 2023

Den sikkerhetspolitiske situasjonen

Styrket lokal tilstedeværelse

Kriminalitet i det digitale rom

Vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep på nett

Organisert og økonomisk kriminalitet

Riksadvokatens prioriteringer i straffesaker

POLITIETS PRIORITERINGER FOR 2023

Den sikkerhetspolitiske situasjonen

- Politiets hovedprioritering i 2023 er håndteringen av den uavklarte sikkerhetspolitiske situasjonen som følger av Russlands krigføring i Ukraina.

Styrket lokal tilstedeværelse

- Tiltak som fører politiet nærmere folk. Bedre lokale polititjenester og beredskap, mer tilgjengelig politi for folk i hele landet og nye tjenestesteder. Nye tjenestesteder.

Regjeringens prioriteringer i kampen mot kriminalitet

- Innenfor budsjettammen skal politiet videreføre den styrkede innsatsen og prioriteringen av organisert, digital og annen alvorlig kriminalitet, herunder gjengkriminalitet, samt vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep.
- Opprettelse av nye tjenestesteder skal ikke skje på bekostning av byene eller politidistriktenes hovedseter eller føre til at fagmiljøer svekkes.

Utfordringer i ungdomsmiljøene fra 2022

- Straffbare forhold begått av personer på institusjon og/eller annen plassering.
 - Vanskelig med oppfølging da de ofte flyttes mye rund (kasteball i systemet)
- Noen få ungdommer som genererer mye kriminalitet/uønsket atferd.
- Leilighet i Hønefoss sentrum hvor 13-14 åringer oppholder seg uten tilsyn av voksne
 - Drikking av alkohol og skadeverk.
 - Utviklet seg negativt siden i høst og vi er bekymret for hva som skjer/kommer til å skje i denne leiligheten.
- To grupperinger med ungdom som har hatt en pågående konflikt
 - Afghanske/syriske mindreårige asylsøkere på den ene siden og kjente ungdommer for politiet og aktive brukere av skateparken på den andre siden.
 - Flere konfrontasjoner med bruk av vold, senest denne uken på Jevnaker.
- Sosiale medier/internett
 - Enorm tilgang på informasjon blant unge
 - Utviklingen skjer fort
- Narkotika – økt bruk?
 - Det meldes blant flere om økt bruk av narkotika og at det blir mer normalisert/aksepter
 - ❖ Politiet har ikke grunnlag for å bekrefte/avkrefte disse påstandene.
 - ❖ Ungdata undersøkelsen er den mest pålitelige kilden til å se endring. Viser ingen markant økning siste år, men en svak økning over tid.

STATUS UNGDOMSMILJØER PR. 08.03.23

- Flere voldsepisoder med deling i sosiale medier i starten av 2023 enn normalt
- Flere barn/ungdommer tatt med kniv i oppstarten av 2023 (4 stk)
- Leiligheten i sentrum som er et "fristed" hvor det blir drukket alkohol og muligens brukt andre rusmidler.
- Skadeverk og truende oppførsel blant en del ungdommer (10-20 stykker) som har gått utover flere tilbud på sentrumskvartalet og Kuben. Gårdeier, ansatte og vektere på disse stedene begynner å bli lei.
- Vi skal ha et tverrfaglig møte i STL regi nå på fredag for å diskutere tiltak.
- Det viktigste kommunen kan bidra med er trygge voksne ute i bybilde på spesielt kveld/helg som tørr å bry seg og korrigere oppførsel (natteravn, utekontakt mm). Organiserte tilbud passer ikke for alle, spesielt denne utsatte gruppen og da må vi være der de er.

FOREBYGGENDE HØNEFOSS - Tiltak/mål for 2023

- Rask avklaring på straffesaker hvor mindreårige er involvert.
 - Mål om aktiv bruk av alternative straffereaksjoner for å hindre tilbakefall til kriminalitet.
 - Bekymringsamtaler, konfliktråd og ungdomsoppfølging/ungdomsstraff.
- Tett dialog og samarbeid med eksterne samarbeidspartnere (kommune, skoler, utekontakter, foreldre, trossamfunn mm)
 - Telefonnummer forebyggende gruppe **400 21 201** (primært dagtid)
- Oppfordre og legge til rette for DELE=DELTA kampanjen for å forebygge vold og deling av bilde/video
- Kunnskapsbasert politiarbeid (KUBA)
 - Evaluere og videreutvikle KUBA som forebyggende arbeidsmetodikk
 - Har hatt "å forebygge vold i ungdomsmiljøene" som prioritet i store deler av 2022
- Videreutvikle forebygging som politiets hovedstrategi
 - Få alle enheter/seksjoner i politiet til å jobbe etter hovedstrategien.

U-18 saker/kriminalitetstyper – Ringerike, Jevnaker og Hole

Hønefoss politistasjonsdistrikt	2018	2019	2020	2021	2022
VINNING	24	31	12	23	19
VOLD	19	34	29	27	33
NARKOTIKA	19	13	16	7	3
TRAFIKK	18	20	22	18	16
SKADEVERK	41	1	5	3	28
SEKSUALLOVBRUDD	10	6	23	4	9
ANNEN	24	23	18	8	9
ØKONOMI	5	8	3	9	4
UNDERSØKELSESSAKER					
Sum	161	136	128	99	121

U-18 saker/aldersfordeling – Ringerike, Jevnaker og Hole

Hønefoss politistasjonsdistrikt Alder- og kjønnsfordeling	2018	2019	2020	2021	2022
17	38	39	37	32	31
16	45	40	47	28	22
15	43	34	18	16	34
14	20	9	16	12	24
13	13	9	9	3	7
12	1	4		7	1
11	1	1		1	
9			1		2
Sum	161	136	128	99	121
Kjønnsfordeling mann/kvinne	143 / 18	118 / 18	111 / 17	79 / 20	113 / 8

Den registrerte kriminaliteten – Hønefoss politistasjonsdistrikt

Antall saker	År					Diff % 2018-2022	Diff % 2021-2022
	2018	2019	2020	2021	2022		
Hønefoss	3000	2802	2792	2710	2595	-13,5 %	-4,2 %
Økonomi	301	248	252	241	281	-6,6 %	16,6 %
Vinning	560	643	541	555	674	20,4 %	21,4 %
Vold	320	368	335	285	347	8,4 %	21,8 %
Seksuallovbrudd	76	62	68	75	48	-36,8 %	-36,0 %
Narkotika	357	255	267	178	66	-81,5 %	-62,9 %
Skadeverk	149	137	151	179	158	6,0 %	-11,7 %
Miljø	20	13	12	23	10	-50,0 %	-56,5 %
Arbeidsmiljø	6	3	7	9	6	0,0 %	-33,3 %
Trafikk	591	565	661	641	566	-4,2 %	-11,7 %
Undersøkelsessaker	206	154	132	158	131	-36,4 %	-17,1 %
Annen	414	354	366	366	308	-25,6 %	-15,8 %

UNGDOM OG ALKOHOL

- Når det gjelder bruk av alkohol blant mindreårige så er det i utgangspunktet foreldre som må forebygge dette.
- I tillegg er kommune, skole og politi også inne i bildet i forhold til forebygging.
- I de tilfellene hvor overstadig berusede ungdommer blir påtruffet av politi, vil man forsøke å få vedkommende hjem, eller vurdert av lege/helse. Ungdom under 16 år skal ikke i arrest, men tas hånd om av helse, foreldre eller lokalt barnevern. Som regel vil det gå en melding til barnevernet fra politiet hvis man påtreffer overstadig berusede unge mennesker.

UNGDOM og NARKOTIKA

- Narkotikabruk hjemler verken arrestasjon eller andre tvangsinngrep, med mindre man står overfor en salgssituasjon eller andre forhold som tilsier tvangsmiddelbruk.
- Terskelen for å gjøre noe er større dersom brukeren er mindreårig. For eksempel å varsle barnevern og foreldre.
- Misbruk skal inn i behandlingssporet, der også kommunen har et ansvar.
- Forebyggende arbeid med ungdom handler om et samarbeid mellom foreldre, kommune, helse, skole og politi. Spesielt foreldre har et stort oppdrageransvar. Dette er ikke noe man som forelder kan velge vekk.

Fra ungdata 2022

- Hasj og marihuana er de vanligste narkotiske stoffene blant ungdom. De siste tallene viser at 9 % av norske tenåringer hadde brukt cannabis i løpet av siste år og at 5 % hadde prøvd andre narkotiske stoffer.
- De fleste som har erfaring med narkotiske stoffer, har prøvd en eller noen få ganger. Bruken er mer vanlig blant gutter enn blant jenter.
- Andelen som har prøvd narkotiske stoffer øker markant i løpet av tenårene.
- I 2022 rapporterte 26 % av guttene på Vg3 at de hadde brukt cannabis og 14 % at de hadde brukt andre narkotiske stoffer.
- Siden midten av 2010-tallet har det vært en økning i andelen unge som har brukt narkotiske stoffer blant elever i videregående. I denne aldersgruppen har økningen i cannabisbruk de aller siste årene vært større blant jenter enn gutter, mens det har vært en tydelig økning i bruken av andre narkotisk stoffer for begge kjønn. Tallene for cannabis har i hovedsak vært stabile på ungdomstrinnet. Det er lite som tyder på at endringene på narkotikaområdet har en direkte sammenheng med pandemien."

Rådgivende enhet for russaker

- Lov kommunale helse - og omsorgstjenester § 3-9 b:

Kommunen skal ha en rådgivende enhet for russaker. Denne enheten skal ha ansvaret for å møte personer når oppmøte for enheten er satt som vilkår for en bestemt strafferettslig reaksjon, inkludert gjennomføre ruskontroll etter straffeloven § 37 første ledd bokstav d dersom det er satt som vilkår. Departementet kan gi nærmere forskrifter om den rådgivende enheten, blant annet om organisering og tjenestens innhold. Inkludert formidling til og samhandling med andre tjenester og om kommunens behandling av opplysninger i slike saker.

I Helsedirektoratets brev til landets kommuner av 4. april 2022 er det vist til at "Enhetens/funksjonens primære oppgave vil være å gi oppfølging, råd og veiledning til personer som ilegges møteplikt for enheten, herunder gjennomføre ruskontroll dersom det er satt som vilkår". Videre er det lagt til grunn at det på lengre sikt forventes at enhetene skal kunne ha ytterligere oppgaver/funksjoner som understøtter helse- og omsorgstjenestelovens formål og regjeringens kommende forebyggings- og behandlingsreform. I Helsedirektoratets brev av 6. oktober 2022 er det gitt informasjon om særvilkår, ruskontroll og gjennomføring av samtaler hos rådgivende enheter for russaker.

Lovendringene trådte i kraft 1. juli 2022.

Hvilke saker vil være aktuelle for oversendelse?

- Det vil dreie seg om ikke-rusavhengiges befatning med narkotika til eget bruk. Saker egnet til oversendelse vil typisk, men ikke utelukkende dreie seg om ungdom som fremstår som ruset, enten for politiet på bakgrunn av tegn og symptomer eller egne observasjoner, etter melding fra skole eller fra utesteder som er i besittelse av narkotika innenfor terskelverdiene.

Signaler fra Høyesterett

- Den 8. april 2022 avsa Høyesterett tre dommer i saker om rusavhengiges befatning med narkotika til eget bruk, HR-2022-731-A, HR 2022-732-A og HR 2022-733-A. Høyesterett viste til at de lovgiversignaler som er gitt i forbindelse med behandlingen av rusreformforslaget, gir uttrykk for et nytt syn på bruk av straff for rusavhengige ved narkotikalovbrudd.
- Allerede i brev av 9. april 2021 har Riksadvokaten uttalt at avdekket narkotikabruk eller besittelse til eget bruk som den klare hovedregel ikke gir grunnlag for bruk av tvangsmidler som ransaking og rusprøve for å undersøke det nærmere omfanget av siktedes rusmiddelbruk. Det er ikke et saklig og forholdsmessig etterforskningsformål å gjøre undersøkelser for å bringe klarhet omkring ervervet av narkotikaen.
- Riksadvokaten har ytterligere fulgt opp signalene fra lovgiver og Høyesterett i brev til påtalemyndigheten av 13 mai 2022. Det er uttalt at saker om rusavhengiges befatning med narkotika til eget bruk skal avgjøres med påtaleunnlåtelse uten særvilkår, jf. straffeprosessloven § 69.

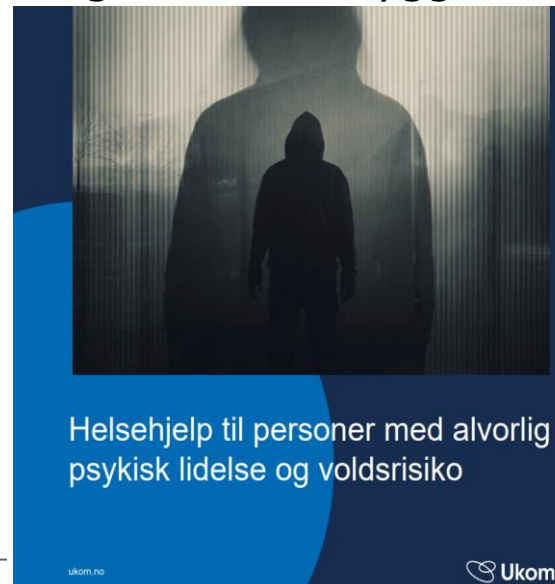
Rapporter og tiltak vedrørende psykiatri og vold – helse og politi.

Forebyggende samhandlingsforum for bekymringer om ungdom og voksne med psykiske vansker og/eller rusutfordringer og deres nærmiljø

Formål

- Arbeidet skal legge til rette for økt samhandling og samskaping mellom kommunale tjenester og politiet. Samhandling skjer gjennom deling og drøfting av informasjon om bekymringer som berører ungdom og voksne med psykiske vansker, potensiale for voldsbruk og/eller rusutfordringer og deres nærmiljø.
- Arbeidet skal bidra til å sikre kvaliteten, og øke tilgjengeligheten og mangfoldet på tiltakene for utsatte grupper i våre kommuner. Informasjon fra møtene skal bidra til økt felles forståelse av utfordringsbildet og bedre forebyggende innsats rettet mot enkeltpersoner eller -miljøer.

Forslag

Organisering

Forebyggende samhandlingsforum i Drammen er et formalisert tverrfaglig nettverk mellom politiet og aktuelle virksomheter i Drammen kommune.

Forebyggende samhandlingsforum består av faste representanter fra

- politiet i Hønefoss
 - lavterskel helseoppfølging psykisk helse og rus,
 - boligtjenesten,
 - kommuneoverlegene og
 - legevakten i Ringerike kommune.
 - SLT koordinator (ansvar for evaluering av samarbeidsformen etter 10 måneders drift, senest ved årsskiftet 2023/2024)
-
- Andre deltakere, som for eksempel NAV, kan inkluderes dersom behovet tilsier det.

Grunnlag for å dele opplysninger

- Mange saker krever samarbeid mellom organer og at forskjellige forvaltningsorganer bygger på samme informasjon. Det fremgår også av lovverket en plikt til samarbeid mellom tjenester for å fremme den enkelte tjenestes oppgaver, jfr. veileder for taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt
- Etter helsepersonelloven § 31 skal helsepersonell «varsle politi og brannvesen dersom dette er nødvendig for å avverge alvorlig skade på person eller eiendom». Denne varslingsplikten går foran taushetsplikten. Regelen er imidlertid begrenset til å bidra til og avverge skade, og den gir ikke hjemmel til å gi taushetsbelagte opplysninger for å bistå politiet i etterforskningen.
- Politiet har flere hjemler, særlig i politiregisterloven, for å kunne dele taushetsbelagt informasjon. Politiregisterloven § 27 2.ledd gir politiet hjemmel til å videreformidle opplysninger uten hinder av taushetsplikt når det gjøres for å forebygge lovbrudd. Slik informasjon kan videreformidles både muntlig og skriftlig. Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at politiet utleverer opplysninger til andre offentlige organer og institusjoner som inngår i et kriminalitetsforebyggende arbeid, jfr. politiregisterloven § 27 4. jfr. 3.ledd.

Forebygging – politiråd - samarbeidsparter

- Fra Justis- og beredskapsdep.
- Til T1 og T2 skal POD rapportere på status for politiets forebyggende samarbeid med kommunene og andre aktører. Til årsrapport skal POD gi en kvalitativ vurdering av hvordan politiråd, politikontaktordningen, radikaliseringskontaktene, familievoldskoordinatorerne samt næringslivskontaktene bidrar til **forebygging og samhandling med kommunene og andre relevante aktører**. POD skal også gi en kvalitativ vurdering av hvordan etterretningsbasert og annen kunnskap formidles og benyttes som bidrag til en felles situasjonsforståelse i samarbeidet i politirådene.

POLITIET

Sør-Øst politidistrikt

Epost: post.sor-ost@politiet.no

www.politiet.no

